Mellékletek:

Az „Ecseri lakodalmas” című film dabasi forgatása

A színes táncjátékfilm 1952-ben készült, időtartama 19:37 perc.
Előadja a Magyar Állami Népi Együttes
Filmre írta: Banovich Tamás
Koreográfia: Rábai Miklós
Zeneszerző: Maros Rudolf
Vezényel: Gulyás László
Operatőr: Badal János
Hangmérnök: Rónai Gyula
Összeállította: Kerényi Zoltán
Díszlettervező: Ambrózi Iván
Színmester: Dobrányi Géza
Fénymester: Örsi Béla
A gyártást vezették: Bajusz József és Matejka Mária
Rendező: Kalmár László (szakirodalmi adatok szerint valójában Banovich Tamás)

Aszódi Csaba András ajánlója magáról a világhíressé vált hagyományról, a rövidfilmmel azonos című, 2001-ben kiadott könyvből:
„Akik még sohasem jártak a Budapest közvetlen dél-keleti szomszédságában fekvő településen, Ecseren, egyvalamit biztosan azok is tudnak a községről. Ha azt hallják, „Ecseri lakodalmas", erről kavargó sokszoknyás forgatag, roskadásig terített asztalok, színes ízes dalok, táncok és népviselet jut az eszükbe.
De mi is tette ilyen híressé az ecseri lakodalmast? Ahhoz, hogy megértsük, több száz évet kell visszaforgatnunk az idő kerekén, hiszen a falu nevét világszerte ismertté tevő lakodalmas gyökerei hosszú időre nyúlnak vissza. A XVIII. század folyamán Ecseren megtelepedő szlovák családok hűen őrizték és adták tovább nemzedékről nemzedékre a Felvidékről hozott hagyományaikat. Az ecseriek már a XIX. század folyamán kitűntek gazdagon díszített népviseletükkel és paraszti kultúrájukkal a környező települések közül. A néphagyományokban gazdag ecseri lakodalmasra és népszokásokra figyelt fel a XX. század derekán Rábai Miklós, akinek művészi szinten megalkotott koreográfiája tette Ecser nevét világhírűvé. Az Ecseri lakodalmas mindmáig az Állami Népi Együttes örökzöld repertoárdarabjai között szerepel.
Ha napjainkban meghívót kapunk egy ecseri lakodalomba, azonnal megláthatjuk, hogy a régi szokások nagy részét ma is hűen ápolják a falubeliek. A háromnapos lakodalomra már hónapokkal a nagy esemény előtt készül a rokonság, azonban a legnagyobb munkára az utolsó napokban kerül sor. Készülnek a sütemények, felállításra kerül a lakodalmas sátor, asszonyok dagasztják a menyegzői kalácsot és kopasztják a tyúkokat, férfiak töltik a hurkát, kolbászt, a fiatalok színes lampionokkal díszítik a sátrat, hogy a nagy napra minden készen álljon. A lakodalom előtti estén már vacsorára hivatalos a vendégsereg. Már ekkor elkezdődik a jókedvű mulatság, mely másnap tovább folytatódik.
Az ünnepi ebéd után a vőfély elbúcsúztatja a menyasszonyt szüleitől és családjától, majd elindul a lakodalmas menet az esküvőre. Az ecseriek abban is hűek a hagyományokhoz, hogy a templomhoz vezető utat ugyanúgy végigtáncolják, mint elődeik. Az egyházi szertartásról visszatérve hajnalig tart a mulatság, amelyet természetesen a terített asztalok, a menyasszonytánc, a párnatánc és a tréfás jókedv fűszereznek, felejthetetlen élményt nyújtva a vendégseregnek.”

Az Állami Népi Együttes jóval több, mint ezerszer adta elő a táncjátékot, a világ minden tájára eljutottak vele.
A rövidfilm felvételei Ecseren, Gyömrőn, Dabason és a fővárosban, a Magyar Filmgyártó Vállalat stúdiójában készültek. Bár a felvételeken jól azonosíthatóak a dabasi kaszinó bejáratánál és udvarán készült jelenetek, a sajtóban és a szakirodalomban elsikkadtak ezek a számunkra fontos részletek. Szerencsénkre a helyi emlékezet megőrizte a forgatás tényét. Az egykori szemtanúk közül Juhász Sándor így emlékezik a közelmúltban kiadott könyvében:

„Aztán volt még filmforgatás a kaszinóban, az Ecseri lakodalmas c. táncfilmet is itt készítették 1952-ben. Ezzel a filmjével aratta első nagy sikerét Banovich Tamás, s ezt követően mintegy hatvan táncfilmet forgatott, nagyon sok díjat kapott filmjeiért. A filmrendezés mellett volt díszlettervező is, Jancsó Miklós szinte valamennyi filmjének ő volt a díszlettervezője. Az Ecseri lakodalmas egy nagyon pergős, vidám film. A Magyar Állami Népi Együttes adta elő. A film operatőre: Badal János, a koreográfus Rábai Miklós Kossuth-díjas volt. Ebben dabasi emberek nemigen szerepeltek statisztaként, csupán egyre emlékszem, amikor a lakodalmas készülődés folyt, az udvaron sütötték a húst, és a szakácsok között ott volt Letki Ilonka néni is, More Feri bácsi felesége. Ahogy sütötte a húst, egy gyerek lopakodott oda Ilonka néni mellé, hogy elcsenjen egy szelet húst, mire Ilonka néni a fejére koppintott. Összegezve: ha bárki most megnézi ezt a filmet, felemelő érzésben lesz része. Ezzel nem zárul le a Dabason való filmforgatások időszaka."

A filmet első ízben az Állami Népi Együttes születésének második évfordulóján mutatták be 1952. október 18-án, az együttes fővárosi székházában. A fővárosi mozikban – Puskin, Szikra, Szabadság és Tátra – először 1953. március 5-én az „Első fecskék" című filmmel párosítva vetítették. Még ebben az évben külföldre is eljutott, mindenhol nagy sikert hozott az alkotóknak és az Állami Népi Együttesnek.
Az Ecseri lakodalmas különleges értéke a magyar filmgyártásnak. A dabasi forgatás tényét a filmes szakma elfeledni látszik, ugyanakkor az egykori helyi szemtanúk ma is számon tartják. Joggal, hiszen az esemény színesíti, gazdagítja helytörténetünket, s egyúttal kiváló gyarapítója értéktárunknak is.

Bibliográfia

Magyar Nemzet: Napi krónika - Színes rövidfilm készül… 1952. augusztus 13. p. 4.
Esti Budapest: Színes rövidfilm az „Ecseri lakodalmas"-ról. 1952. augusztus 15. p. 4.
Színház és Mozi: Készül az „Ecseri lakodalmas". 1952. augusztus 22. p. 19.
Táncművészet: Krónika - Ecseri lakodalmas. 1952. szeptember 1. p. 289.
Szabad Ifjúság: Két új magyar film. 1953. március 5. p. 2.
Boldog László: Az „Ecseri lakodalmas" filmen. Táncművészet, 1953. május 1. pp. 153-154.
Magyar Nemzet: Angol lap az „Ecseri lakodalmas"-ról. 1953. szeptember 3. p. 5.
Demeter Zoltán (szerk): Az Ecseri lakodalmas. DZL Kiadó, 2001. 72 p.
Valentyik Ferenc: A dabasi Halász család történetének válogatott bibliográfiája. Antológia Kiadó, Lakitelek, 2022. p. 179.
Juhász Sándor: Morzsák és szilánkok. Antológia Kiadó, Lakitelek, 2022. pp. 125-126
https://www.youtube.com/watch?v=mtnJY_ha30M
https://ecser.hu/ecseri-lakodalmas/index.php
https://mek.oszk.hu/01900/01906/html/index918.html
https://www.kozterkep.hu/21287/ecseri-lakodalmas

Összeállította: Valentyik Ferenc